

تنش را تشدید نکند

وزیر امور خارجه آمریکا از ایران و رژیم صهیونیستی خواست از تشدید درگیری اجتناب کنند. «آنتونی بلینکن» وزیر امور خارجه آمریکا در گفت‌وگو با خبرنگاران در روز سه‌شنبه و در واکنش به تشدید تنش‌ها در منطقه، مدعی شد: «هیچ‌کس نباید این درگیری را تشدید کند. ما دست به یک دیپلماسی پرسش‌ها در متحده و شرکا زده و این پیام را مستقیماً به ایران منتقل کرده‌ایم. ما این پیام را به اسرائیل هم مستقیماً منتقل کردیم.» «جو بایدن» رئیس‌جمهور آمریکا تلویحاً از ترور هنیه توسط رژیم صهیونیستی هم‌زمان با اینکه او امید به پیشرفت مذاکرات به منظور حصول آتش‌بس در جنگ ۱۰ ماهه غزه را داشته، اظهار ناخوشی کرده است. بلینکن در حالی صحبت از هشدار به رژیم صهیونیستی در خصوص عدم تشدید درگیری کرد که مجدداً بر حمایت واشنگتن از این رژیم تأکید کرده و گفت: «تعهد ما به امنیت اسرائیل آهنین است. ما همچنین به دفاع از اسرائیل در برابر حمایت گروه‌های تروریستی یا حامیان آن‌ها همان‌طور که از سربازان خودمان دفاع می‌کنیم ادامه خواهیم داد.» او اضافه کرد: «اما همه در منطقه باید درک کنند که حملات بیشتر تنها باعث تداوم درگیری، بی‌ثباتی و ناامنی برای همه خواهد شد.»

غزه سربر نیتسای جدید

وزیر خارجه ترکیه با بیان اینکه ما در غزه با «سربینتسا» جدیدی روبه‌رو هستیم، تأکید کرد که بدون تشکیل کشور فلسطین، محال است که کسی در منطقه رنگ صلح ببیند. «هاکان فیضان» وزیر خارجه ترکیه روز چهارشنبه گفت فلسطینی‌ها از تشکیل یک کشور واقعی برای خود محروم می‌شوند و نباید فراموش کرد که مادامی که کشور فلسطینی نباشد، صلحی برای کسی در منطقه وجود نخواهد داشت. او که با مجله «استاو» چاپ بوستون و هرگزین گفت‌وگو می‌کرد، تأکید کرد فاجعه فلسطین با حمله رژیم صهیونیستی به غزه در هفتم اکتبر ۲۰۲۳ شروع نشده است بلکه اشغال اراضی فلسطین چند دهه است که ادامه دارد. فیضان گفت رژیم صهیونیستی از عادت خود در سرقت اراضی فلسطین دست نمی‌کشد: «نوار غزه را به بهانه تضمین امنیت آن ویران کرده است و وحشی‌گری فعلی در غزه، عجز نظام کنونی جهانی را فاش کرد.»

اوکراین به دنبال جبهه دوم

سخنگوی وزارت امور خارجه روسیه می‌گوید اوکراین در پی تداوم جریان شکست‌هایش در جنگ تصمیم گرفته یک جبهه دوم نیبرد را در آفریقا گشوده و از گروه‌های تروریستی فعال در کشورهای آفریقایی که دوست مسکو هستند، حمایت می‌کند. «ماریا زاخارووا»، سخنگوی وزارت امور خارجه روسیه با اشاره به تصمیم اخیر مقام‌های کشور «مالی» به منظور قطع روابط دیپلماتیک خود با اوکراین گفت: «ما انگیزه‌های مقام‌های مالی برای قطع روابط دیپلماتیک با رژیم کی‌یف را درک می‌کنیم. این حقیقت که کی‌یف دارد با توریست‌ها همکاری می‌کند، ابتدا تعجب‌آور نیست.» زاخارووا در مصاحبه دیروز چهارشنبه با خبرگزاری «اسپوتنیک» گفت: «دولت انتقالی جمهوری مالی در چهارم اوت یک بیانیه رسمی درباره قطع فوری روابط دیپلماتیک با اوکراین منتشر کرد. این تصمیم در واکنش به کمک‌های کی‌یف به نیروهای تروریستی حمله‌کننده به کاروان نظامیان مالی در اواخر ژوئیه در شمال این کشور اتخاذ شد.»

زندانب، سنوار را سنوار کرد

اینکه کسی در غزه در اردوگاه پناهجویان به دنیا آمده باشد موضوع عجیبی نیست. اما زندان تأثیر بسیاری در شکل‌گیری شخصیت سنوار داشت. او در زندان رهبر شد. مخمر ابوسادا، دانشمند سیاسی به‌رمینیک می‌گوید، برای زندانبانان فلسطینی، زندان مکان گذراندن دوران محکومیت نیست بلکه دورانی برای درک جامعه اسرائیل، تناسب اندام و تشکیل گروه‌های کوچک مباحثه است. سنوار سال‌ها بعد در مصاحبه‌ای می‌گوید: «زندانب شما را می‌سازد. به‌ویژه اگر فلسطینی باشید چون در ایست‌های بازرسی، دیوارها و انواع محدودیت‌ها زندگی می‌کنید. فقط زمانی که در زندان هستید با دیگر فلسطینی‌ها ملاقات می‌کنید و زمانی برای صحبت کردن دارید. شما به خودتان هم فکر می‌کنید. به اعتقادات پنهان و هنر پنهانی که حاضرید بپردازید.» ایهود یاری، روزنامه‌نگار، ده‌هاست به‌عنوان کارشناس سیاست‌های خاورمیانه فعالیت می‌کند. او با سنوار هم دیدار داشته است. یاری به‌رمینیک درباره سنوار می‌گوید: «او مردی رک، بدون حرف‌پوچ و بدون لفاظی است. حساب‌شده رفتار می‌کند و زیرک است. بیتان می‌گوید رهبران حماس با فتح و جهاد اسلامی را به‌راحتی می‌توان از هم تشخیص داد. آنها ندان‌های بهتری دارند. سیگار نمی‌کشند و به خورد و خوراکشان اهمیت می‌دهند. آنها حتی در زندانب هم ۹ یا ۱۰ شب می‌خوابند اما رهبران فتح تا صبح بیدار می‌مانند، سیگار می‌کشند، غیبت می‌کنند و تلویزیون تماشا می‌کنند. سنوار در گفت‌وگویی با یکی از خبرنگاران تلویزیون اسرائیل به قدرت نظامی اسرائیل اذعان می‌کند و از احتمال برقراری صلحی که ممکن است نسل‌ها طول بکشد می‌گوید. به‌گفته بیتان سنوار بسیار مطمئن بود که اسرائیل نمی‌تواند تا ابد بر قدرت نظامی خود اتکا کند. سنوار می‌گوید بعد از ۲۰ سال آنها ضعیف خواهند شد و آن زمان است که حمله را آغاز خواهد کرد. پس از گذشت ۳ سال از گروگان‌گیری گیلاد شلیت، سرباز اسرائیلی، مقامات اسرائیلی حاضر شدند صدها زندانب حماس و فتح را آزاد کنند. سنوار مذاکرات مبادله اسرا را آغاز کرد اما بعداً به زندانب انفرادی فرستاده شد تا مذاکرات بدون او ادامه پیدا کند. اسرائیل بابت شلیت هزینه بزرگی را پرداخت کرد و در نهایت مجبور به آزادی سنوار شد. اعضای رده‌پایین حماس حاضر شدند تعهد دهند که هیچ‌گونه عملیات تروریستی شرکت نخواهند کرد اما سنوار نپذیرفت. سنوار یک ماه پس از آزادی‌اش با زنی ۱۸ سال کوچک‌تر از خود به‌نام نمر آزدواج کرد که مدرک فوق‌لیسانس خود را در رشته مذهب در دانشگاه اسلامی غزه دریافت کرده بود. آنها ۳ فرزند دارند. حماس تا سال ۲۰۰۷ ابتدا با برگزاری انتخابات و سپس با پیروزی در یک جنگ داخلی اداره غزه را از تشکیلات خودگردان فلسطین گرفت. شهرت او به‌عنوان امیر زندانب به‌محض آزادی، او را به رده بالاترین بخش حماس رساند. او به یکی از مهم‌ترین تصمیم‌گیرندگان در نوار غزه تبدیل شد و مکرراً با اسماعیل هنیه، رهبر سیاسی حماس در غزه و محمد ضیف، فرمانده نظامی و مهم‌ترین متحدان خارجی از جمله رهبران حزب‌الله لبنان در تماس بود. حماس ۴ جبهه را تحت کنترل خود دارد: غزه، کرانه باختری، دیاسپورا و زندانب‌ها. این جنبش همچنین دارای یک دفتر سیاسی که سیاست‌گذاری می‌کند، است. سال ۲۰۱۷، هنیه به‌رئیس دفتر سیاسی منصوب شد و سنوار به‌عنوان رئیس کل حماس در غزه به فعالیت‌های خود ادامه داد. سال ۲۰۱۸، یک روزنامه‌نگار ایتالیایی به‌نام فرانچسکا بوری به غزه سفر کرد تا با سنوار مصاحبه کند. بوری به‌رمینیک می‌گوید که سنوار در این گفت‌وگو می‌خواست پیامی را منتقل کند: «سکوت در برابر سکوت»؛ وقف‌های در درگیری‌های مسلحانه با اسرائیل. سنوار به بوری می‌گوید: «حقیقت این است که یک جنگ جدید به‌نفع هیچ‌کس نیست. مطمئناً به نفع ما نیست. چه کسی دلش می‌خواهد مقابل یک قدرت هسته‌ای با تیر و کمان روبه‌رو شود؟» با وجود کنترل و محدودیت‌های شدید اسرائیل جوانان غزه توانستند با دستگاه‌های فکس و کامپیوترهای قدیمی، یک دستگاه چاپگر سه‌بعدی را برای تولید تجهیزات پزشکی که ورود آنها به غزه ممنوع شده بود، بسازند. سنوار می‌گوید: «غزه همین است، ما فقط بچه‌های بیچاره و پابره‌نه نیستیم. ما می‌توانیم مثل سنگاپور و دویب باشیم، بگذار زمان زخم‌های ما را التیام بخشد.» سنوار در ادامه می‌گوید: «یهودیان زمانی مردمی مثل فرورد، انیشتین و کافکا بودند. کارشناسان ریاضیات و فلسفه. حالا به کارشناسان پهباد و اعدام‌های فرافانونی تبدیل شده‌اند.» سنوار درباره تفاوت زندگی در غزه با زندانب می‌گوید که فقط جای زندانب عوض شده. حتی زندانب بهتر هم بوده است چون در آنجا آب و برق و کتاب‌های بسیاری داشته است که در غزه به‌سختی دسترسی دارد. دیوید رمینیک در ادامه به سیاست‌های بنیامین نتانیاهو برای محدود کردن حماس و تضعیف تشکیلات خودگردان در کرانه باختری می‌پردازد که مذاکرات صلح را خدشه‌دار می‌کند. سنوار و دیگر رهبران حماس امید خود را به هرگونه پیشرفت روابط با اسرائیل از دست داده بودند. پس از انتفاضه دوم، اسرائیل به‌ویژه دولت نتانیاهو، تلاش‌هایش را برای تحقیر منافع فلسطینی‌ها بیشتر کرد و حتی از الحاق کرانه باختری سخن گفت. حتی دولت دونالد ترامپ که جرد کوشنر را مسئول تنظیم پیمان ابراهام و عادی‌سازی روابط اسرائیل با کشورهای مسلمان سنی، به‌ویژه عربستان سعودی، قرار داد، فلسطین را نادیده گرفت. از آنجا بود که پیام‌های سنوار خشن‌تر شدند و از «ریشه‌کردن اسرائیل با جهاد و مبارزه مسلحانه» صحبت کرد.

هشدار سنوار به نتانیاهو پیش از ۱۷ اکتبر

قبل از هفتم اکتبر، جلسات سخنرانی رهبران حماس و نشست‌های عمومی بسیاری برگزار شدند که می‌توانست سطح هشدار را در دولت نتانیاهو بالا ببرد. یکی از آنها در ۳۰ سپتامبر ۲۰۲۱ در هتل کومودور در شهر غزه بود. این نشست «وعده آخریت: فلسطین پس از آزادی» نام داشت و بنا بر گزارش‌ها ارتص و مؤسسه تحقیقات رسانه‌های خاورمیانه، هدف از این گفت‌وگوها آماده شدن برای آینده پس از «آزادی» بود. سنوار در این نشست شرکت نکرد اما نماینده‌ای را فرستاد تا اطمینان دهد «پیروزی نزدیک است.» در این نشست برنامه‌ها به‌طور دقیق مورد بررسی قرار گرفتند. حماس در دسامبر ۲۰۲۲ و سالگرد پیدایش این سازمان از شعار «ما با طوفانی خروشان می‌آییم» استفاده کرد. مخمر ابوسادا محقق دانشگاه الزهر غزه آن را شوخی بزرگی خطاب کرد و گفت: «آنها خیلی وقت است که درباره این موضوع صحبت کرده‌اند، نابودی اسرائیل و آزادی از نهر تا بحر اما به‌عنوان یک دانشمند علوم سیاسی فقط برای این است که مردم فلسطین با خیال‌پردازی مشغول باشند. نشانه‌های دیگری نیز وجود داشت. در همان زمان، جهاد اسلامی فلسطین، گروهی کوچک‌تر اما به‌همان اندازه قدرتمند موشک‌هایی را به سمت اسرائیل پرتاب کرد. حماس به این نبرد نیبوست چون خود را برای نبردی بزرگتر آماده می‌کرد. سنوار هر کاری از دستش برمی‌آمد انجام داد و در تمام مدت علناً هشدار می‌داد اما هیچ‌کس او را باور نمی‌کرد. عزم همه‌جانبه حماس برای انجام یک عملیات نظامی بزرگ به‌طور جمعی با هم‌راهی رهبران حماس در غزه، کرانه باختری، دیاسپورا و زندانب‌های اسرائیل شکل گرفت. با این حال، برنامه‌ریزی و اجرای این حمله تا حد زیادی در دست یحیی سنوار به‌همراه محمد ضیف بود. بسیم نعیم از نزدیکان سنوار در دفتر سیاسی حماس به‌رمینیک می‌گوید: «تصمیمات عملیاتی تماماً توسط شاخه نظامی حماس گرفته شدند. مادر زمان‌بندی و تاکتیک‌ها ذاتی نمی‌کنیم.» برنامه‌ریزی سنوار نشان‌دهنده شناخت دقیق او از اسرائیل و تاریخ آن بود. هفتم اکتبر هم روز شبات بود و هم جشن سیمحاط تورا (جشن شادی برای تورات) که آخرین روزهای تعطیلات مهم در پاییز به‌شمار می‌روند. هفتم اکتبر همچنین پنجاهمین سالگرد حمله غافلگیرکننده یوم کیپور بود و اسرائیل دوران طوفانی و مالی‌خویایی ارزایی خود را می‌گذراند. جوانان اسرائیلی گزارش‌هایی را می‌خواندند که چگونه گولدا مایر (نخست‌وزیر سابق اسرائیل)، موشه دایان (از مشهورترین فرماندهان نظامی ارتش اسرائیل و سیاستمدار و دیگر رهبران اسرائیل گزارش‌های اطلاعاتی مبنی بر حمله‌ای قریب‌الوقوع را دست‌کم می‌گرفتند. در روزهای اول نبرد، حجم خسارات وارده به اسرائیل آنقدر سنگین بود که نگرانی‌ها از سقوط کل کشور را تشدید می‌کرد. هیچ اتفاقی در تاریخ ۷۵ ساله اسرائیل احساس امنیت و برتری نظامی این کشور را مثل حمله سنوار تضعیف نکرده بود. بعدها مشخص شد که سازمان اطلاعاتی اسرائیل مدت‌هاست که نقشه جنگی حماس معروف به دیوار جریکو، نقشه‌ای دقیق از رویدادهای ۷ اکتبر را در اختیار داشتند. سنوار حتی چند هفته قبل از آن پیامی را برای مقامات اسرائیلی فرستاد که منتظر یک آتش‌افروزی در زندانب‌های خود باشند. حمله هفتم اکتبر از نوعی بود که فلسطینی‌ها هم انتظار آن را از حماس نداشتند. منابع اطلاعاتی اسرائیل به‌رمینیک از بازگشت سنوار به خان‌یونس می‌گویند. به‌گفته آنها یکی از دلایلی که مذاکرات اسرا و آتش‌بس بسیار زمان‌بر است این است که چندین روز طول می‌کشد تا پیام‌های سنوار به مذاکره‌کنندگان در دو حه و قاهره برسد. یحیی سنوار هم اکنون در میان تمام فلسطینی‌ها نقش دارد و مهم‌ترین شهروند فلسطینی جهان محسوب می‌شود.

یحیی سنوار در مقابل ویرانه‌های خانه‌اش

ساز انتخاب شد

سنوار از همان دوران جوانی احساس ارتباط نزدیکی با جوانان اسلامگرای غزه داشت. یحیی سنوار در کتاب خود شیخ احمد یاسین را معلم معنوی و سیاسی توصیف می‌کند. احمد یاسین در آن زمان بانفوذترین رهبر اسلام‌گرا بود؛ عضوی از اخوان المسلمین با کاریزمایی غیرمنتظره. به‌گفته دیوید حکام، افسر بازنشسته ارتش اسرائیل که مشاور هفت وزیر دفاع اسرائیل در امور اعراق بوده و چندین بار با یاسین دیدار کرده، می‌گوید او فردی ریزاندام است که روی ویلچر نشسته. او به‌ندرت تکان می‌خورد اما ذهنش همیشه کار می‌کند. «نخاع یاسین به‌دلیل حادثه‌های هنگام ورزش در کودکی، آسیب دیده بود. در دسامبر ۱۹۸۷، جنبش خودجوشی ابتدا در غزه و سپس در سراسر کرانه باختری آغاز شد که به «انتفاضه اول فلسطین» شناخته می‌شود. این خیزش پس از انفجار یک خودروی اسرائیلی و کشته شدن چند مردی بود که از کار روزانه خود در اسرائیل به خانه بازمی‌گشتند. فلسطینی‌های جوان که این حادثه را اقدامی عمدی و خشونت‌بار می‌دانستند، به‌خیابان‌ها آمدند، سنگ پرتاب کردند و لاستیک‌ها را آتش زدند. یک روز پس از این حادثه، یاسین گروهی از شرکای خود را در اردوگاه پناهندگان الشاطی در شهر غزه جمع‌آوری کرد و پس از گفت‌وگوهای طولانی و پرتوتاب، حماس را به‌عنوان جایگزین اسلامگرا برای جنبش آزادی‌بخش فلسطین تأسیس کردند. حماس اساسنامه‌ای را با هدف مشخص ریشه‌کن کردن اسرائیل و «نازیسم یهودی‌ها» تنظیم کرد. حماس از همان ابتدا خود را وقف جهاد کرد؛ مبارزه‌ای که هم معنوی بود و هم نظامی. یاسین برای برقراری نظم داخلی و صداقت اخلاقی، مجدداً تأسیس کرد و سنوار رهبری آن را برعهده گرفت. مسئولیت اصلی سنوار ارزش دادن به وفاداری و مجازات خیانت بود. با وجود آنکه سنوار نسبت به فلسطینی‌هایی که اطلاعاتی در اختیار اسرائیلی‌ها قرار می‌دادند، خشن بود، اما اسرائیل همچنان هزاران نفر از آنها را استخدام می‌کرد تا اطلاعات محرمانه از جمله موقعیت مکانی رهبران حماس را در اختیارشان قرار دهند. یاسین در مارس ۲۰۰۴ در حمله هوایی اسرائیل کشته شد. یک ماه بعد، عبدالعزیز رانتیسی، جانشین او هم همان سرنوشت را پیدا کرد. سنوار بار دیگر در سال ۱۹۸۸ دستگیر شد و به‌زندان افتاد. رهبران حماس و حامیان‌شان اصرار دارند که اسرائیلی‌ها به یک دشمن شورو